7/3955 525
ÇOK ACELE SÜRELİ

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Araştırma Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

SAYI : KDD.SÖ.1.01/1413
KONU : Yazılı Soru Önergesi

20/04/2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ :06.04. 2001 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/3955-9729/23141 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız ekinde gönderilen Konya Milletvekili Sayın Veysel CANDAN'a ait 7/3955-9729 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımız görüşleri ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

H. Y. Gökalp
Prof.Dr.Hüsnü Yusuf GÖKALP
Bakan

EKLER:
EK - 1 Görüş (1 adet - 2 sayfa)

7/3955 526

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge sahibi : Veysel CANDAN
Konya Milletvekili

Esas No : 7/3955-9729

Bilindiği üzere Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Manavgat çayı suyunu ikili bir anlaşma ile İsrail'e satmayı planlamaktadır. Konu özetle şöyledir : Ülkemizin tatlı su kaynakları açısından yetersizliği bilimsel verilerle tespit edilmiştir. Çünkü ; dünyada kişi başına tüketilen su miktarı 10 bin m^3 iken, bizde ise 3600 m^3'tür. Ayrıca ülkemiz ekolojik bozulma, yangın ve kuraklık açısından riskli bir ülkedir. Türkiye tatlı su kaynakları açısından da sanıldığı kadar zenginde değildir. Böyle olmasına rağmen Manavgat suyu bir boru hattı ile Ortadoğuya (İsrail ve Arap ülkelerine) satılması için pazarlıkların sürdürüldüğü bilinmektedir. Ülkemizin bu şartlar altında Manavgat suyunun iyi bir fiyatla ve iyi bir sözleşmeyle yani, hem değerli hem de bize ihtiyaç halinde müdahale edebileceğimiz bir anlaşma yapılmalı ve uzun sürelide olmamalıdır. Yani ihtiyacımız halinde bir kısmını satarken bir kısmını da kullanabilmeliyiz. Halbuki ; basına intikal eden görüşmelerde suyun Ortadoğuda yalnız israil'e m^3'ü 23 centten pazarlık yapıldığı, 40 yıllık süre verileceği ve 80 Km'lik ırmak üzerinde İsrail'in güvenlik şeridi oluşturacağı ve ihtiyacımız olduğunda da ancak İsrail'in izniyle suyu para ile satın alabileceğimiz gibi gayri ciddi bir anlaşmadan bahsedilmektedir. Bu sebeple ;

1- Bakanlığınızın bu yönde bir çalışması varmıdır ?
2- Enerji Bakanlığının yapacağı bu tasarrufta Bakanlığınızın görüşü alınmışmıdır ?
3- Şayet bu taslağı onaylamıyorsanız millet ve ülke aleyhine olan bu satışı durdurmak için nasıl bir çalışma yapıyorsunuz ?

Cevap: 1,2,3

Manavgat Irmağından İçme ve Kullanma Suyu Temini Projesi 08/08/1990 tarih, 90/750 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'na istinaden hayata geçirilmiş olup, Kararname'nin eki 08/08/1990 tarih, *90/T* –68 sayılı Yüksek Planlama Kurulu'nda açıkça belirtildiği şekilde Ülkemizin ve dış ülkelerin içme kullanma suyu ihtiyaçlarının Manavgat Çayı'ndan karşılanması amacına yönelik olarak tesis edilmiş bulunmaktadır.

Bahse konu tesis Manavgat Barajının yaklaşık 800 metre mansabında yapılan bir su alma yapısı ve pompa istasyonu, iki adet terfi hattı, 250 000 m^3 /gün kapasiteli arıtma tesisi ve her biri yaklaşık 10 km uzunluğunda iki adet isale hattından ibaret kara yapıları ile kıyı kontrol tesisleri, dört adet deniz altı boru hattı ve iki adet açık deniz terminal ve dolum tesisinden ibaret deniz yapılarından oluşmaktadır.

Bu tesislerde günde 500 000 m^3 su Manavgat çayından alınarak 250 000 m^3 ü arıtılmış halde ve 250 000 m^3 ü ham su olarak denizden tankerlere yüklenerek taşımaya hazır hale getirilmektedir.

Bu proje için çok önemli bir miktarda yatırım yapılmış olup, bir an önce işletmeye açılarak günde 250 bin m^3 arıtılmış su 250 bin m^3 ham su olmak üzere toplam 500 000 m^3 suyun satışının sağlanması suretiyle ülke ekonomisine önemli ölçüde gelir sağlanması imkanı ve zarureti mevcuttur.

Bu düşünce iledir ki, yapılan tesislerin işletilmesi ve elde edilecek suyun pazarlanması ve gerekirse pazarlama işlerinin de kiralanması konularında Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nü yetkili kılan ve yapılacak bu işlerde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerinin uygulanmamasını öngören 13/12/1996 tarihli 96/8938 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı çıkarılmıştır.

Bu tesiste üretilen toplam 500 000 m^3/gün içme ve kullanma suyunun ülke dahilinde talip olacak kişi veya kuruluşlara veya şehirlere satışı mümkün olduğu gibi ülke dışından talep eden kişi ve kuruluşlara veya ülkelere satışı da mümkün bulunmaktadır.

Manavgat Irmağının debisi yıllık 4,7 milyar m^3 olup, bu suyun kullanılması ve havza dışı transferi mümkün olmamaktadır. İnşa edilmiş bulunan söz konusu tesislerde yılda üretilebilecek toplam 180 milyon m^3 içme ve kullanma suyu bu debinin yaklaşık %3.8'ine tekabül etmektedir ve bu suyun belirli bir miktarının satın alınması konusunda yabancı ülkelerden bugüne kadar sadece Ürdün ve İsrail'den kayda değer talep gelmiş bulunmaktadır.

Ürdün'ün talebinde ısrarlı olmaması karşısında, İsrail'in sadece içme suyunun belirli bir miktarının satın alınmasına ilişkin talebi Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca değerlendirilmeye alınmış olup, görüşmeler devam etmektedir.

Bilindiği gibi, Manavgat Çayı üzerinde enerji amaçlı Oymapınar, enerji ve sulama amaçlı Manavgat Barajları kuruludur.

Manavgat Suyu İşleme Tesisi ise, Manavgat Çayının Akdeniz'e döküldüğü, hiçbir maksat için kullanılamayacağı denize döküldüğü sıfır noktasında kuruludur. Bu tesis yapılmasa da, tatlı su zaten boşa akarak denize dökülmektedir, tesis bu noktada kurulu olup, iç ve dış satışlarla ülkeye gelir temin edecektir.